

Gemeente Brummen

**NOTA RESERVES
EN VOORZIENINGEN
GEMEENTE BRUMMEN 2018**

Zaak: Z003031
Document: D282723

Inhoudsopgave:

Samenvatting en voorstellen	5
1. Inleiding.....	9
1.1 Algemeen	9
1.2 Doelstelling	9
1.3 Referentiekader	9
2. Onderscheid reserves en voorzieningen	9
2.1 Wettelijk kader	9
2.1.1 Algemeen	9
2.1.2 Reserves	10
2.1.3 Voorzieningen	10
2.2 Functies reserves en voorzieningen	10
2.2.1 De financieringsfunctie	10
2.2.2 De bufferfunctie	11
2.2.3 De bestedingsfunctie	11
2.2.4 De inkomensfunctie	11
2.3 Vorming c.q. aanwending	11
2.3.1 Reserves	11
2.3.2 Voorzieningen	11
3. Rente en het beleid reserves en voorzieningen	12
4. Reserves en investeringen	12
5. Resultaatbepaling en resultaatbestemming	12
6. Omvang algemene reserves en voorzieningen in relatie tot risico's	13
6.1 Onderzoek naar het gewenste weerstandsvermogen	13
6.2 Algemene reserve: weerstandsreserve	13
6.3 Algemene reserve: vrije reserve	13
6.4 Bestemmingsreserves	13
6.5 "Voorzieningen en voorzieningen"	13
7. Spelregels reserves en voorzieningen	15
8. Toetsing huidige reserves en voorziening	17
Weerstandsreserve	17
Vrije Reserve (VR)	17
Bestemmingsreserve gemeentelijke deel VVE en GOA	18
Bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen	18
Bestemmingsreserve IHP	19
Bestemmingsreserve WMO 2007	20
Bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie	21
Bestemmingsreserve 3D	22
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	23
Bestemmingsreserve afvalstoffenheffing	24
Bestemmingsreserve jeugdvoorzieningen	25
Bestemmingsreserve Duurzaamheid en LOG	26
Bestemmingsreserve Ruimte voor Eerbeek	27
Voorziening extra pensioenaanspraken wethouders	28
Voorziening kosten afloop complex Elzenbos	28
Voorziening onderhoud gemeentelijk onroerend goed	29
Voorziening onderhoud wegen	30
Voorziening rioolrechten	31
Voorziening rioolrenovaties	32
Voorziening onderhoud lantaarnpalen	32
Overzicht vervallen en nieuwe reserves en voorzieningen sinds de nota van 2015.	33

Samenvatting en voorstellen

Samenvatting

Reserves en voorzieningen vormen een belangrijk onderdeel van de vermogenspositie van de gemeente Brummen. Met raadsbesluit RB15.0032 (18 juni 2015) is de laatste versie van de Nota reserves en voorzieningen vastgesteld.

De opgenomen stand van de reserves en voorzieningen in jaarstukken 2017 is als vertrekpunt genomen in deze nota. Ook is de bij de vaststelling van de Programmabegroting 2017-2020 gemaakte heroverweging van de hoogte van de bestemmingsreserves verwerkt in deze nota. Daarnaast zijn van toepassing zijnde separate besluiten met betrekking tot samenvoeging en opheffing in de nota opgenomen.

Het daadwerkelijke verloop van alle reserves en voorzieningen wordt jaarlijks inzichtelijk gemaakt in de jaarstukken. In een bijlage bij de begroting wordt de verwachte ontwikkeling van de reserves en voorzieningen aangegeven. De nu voorliggende nota richt zich op het herijken van nut en noodzaak van het hebben van de verschillende reserves en voorzieningen, de voeding ervan, de te verwachten onttrekkingen eraan en de omvang ervan.

Voorwaarde voor een financieel gezonde gemeente is een meerjarig structureel sluitende begroting met een positieve algemene reserve.

Paragraaf 2 van de nota geeft het onderscheid tussen reserves en voorzieningen weer. Reserves behoren tot het *eigen vermogen* en zijn vrij besteedbaar. De gemeenteraad kan besluiten voor een bepaald doel bestemmingsreserves te vormen en kan deze bestemming te allen tijde wijzigen.

Voorzieningen behoren tot het *vreemd vermogen* als ze op de passiva-zijde van de balans worden verantwoord.

Voorzieningen worden gevormd ten laste van het programma. De aanwending komt vervolgens ten laste van de gevormde voorziening. Een voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting/risico.

In paragraaf 3 wordt ingegaan op rentekosten in relatie tot reserves en voorzieningen. Het hebben van reserves en voorzieningen voorkomt dat voor de totale financieringsbehoefte leningen moeten worden afgesloten.

In paragraaf 4 komt de relatie tussen reserves en investeringen aan bod. Eigen middelen kunnen in een door de raad in te stellen bestemmingsreserve kapitaallasten worden gestort voor de dekking van de kapitaallasten die uit de activering en de wijze van afschrijven voortvloeit.

In paragraaf 5 wordt het verschil tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming toegelicht.

In paragraaf 6 wordt een relatie gelegd tussen de omvang van de algemene reserve en risico's. Zoals hierboven al staat aangegeven wordt jaarlijks deze relatie beoordeeld.

De vrije reserve (VR) is voor het opvangen van incidentele uitgaven en het egaliseren van overschotten of opvangen van tekorten in de exploitatie. Wat betreft het tempo waarin de VR wordt aangesproken is niet zo zeer een percentage of een bedrag van toepassing, maar wel het doel waarvoor. Met de weerstandsreserve als stabiele buffer kan de VR in principe worden aangewend. Het is aan de raad om hierbij steeds opnieuw een afweging te maken en een zorgvuldig en afgewogen financieel beleid te voeren. Hierbij is een weerstandscapaciteit van 1,4 wenselijk.

Paragraaf 7 betreft een overzicht van de Brummense spelregels met betrekking tot reserves en voorzieningen.

In de bijlage worden de huidige reserves en voorzieningen beschreven zoals die voorkomen in de balans bij de jaarrekening 2017.

Voorstellen

U wordt voorgesteld om:

1. De spelregels zoals genoemd in paragraaf 7 te herbevestigen;
2. Kennis te nemen van de beschrijving van de reserves en voorzieningen waarbij aansluiting is gezocht met de jaarstukken 2017;
3. De volgende bestemmingsreserves op te heffen:
 - WMO 2007
 - 3D
4. De volgende bestemmingsreserves in te stellen:
 - Sociaal Domein.
(Betreffende een samenvoeging van de bestemmingsreserves 3D en WMO 2007).
5. Om de vrijgekomen middelen van de opgeheven bestemmingsreserves WMO 2007 en 3D toe te voegen aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein.
6. De jaarlijkse voeding aan de reserve Recreatie en Toerisme vast te stellen op 25% van het werkelijke bedrag aan toeristenbelasting.
7. De nota reserves en voorzieningen 2018 vast te stellen en deze met ingang van het boekjaar 2018 van toepassing te verklaren.

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Reserves en voorzieningen vormen een belangrijk onderdeel van de vermogenspositie van de gemeente Brummen. Met raadsbesluit RB15.0032 (18 juni 2015) is de laatste versie van de Nota reserves en voorzieningen vastgesteld.

Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2017-2020 heeft een heroverweging van de hoogte van de bestemmingsreserves plaatsgevonden. De opgenomen stand van de reserves en voorzieningen in jaarstukken 2017 is als vertrekpunt genomen in deze nota.

Het daadwerkelijke verloop van alle reserves en voorzieningen wordt jaarlijks inzichtelijk gemaakt in de jaarstukken. In een bijlage bij de begroting wordt de verwachte ontwikkeling van de reserves en voorzieningen aangegeven. De nu voorliggende nota richt zich op het herijken van nut en noodzaak van het hebben van de verschillende reserves en voorzieningen, de voeding ervan, de te verwachten onttrekkingen eraan en de omvang ervan.

In de nu voorliggende nota zijn de reserves en voorzieningen opgenomen die onderdeel uitmaken van de gemeentelijke balans per 31-12-2017. Aan het eind is een overzicht toegevoegd van de verschillen tussen de nota 2015 en de nu voorliggende nota.

1.2 Doelstelling

De belangrijkste doelstelling is het regelmatig herijken van het beleid rondom reserves en voorzieningen binnen de gemeente Brummen. De nota maakt de uitgangspunten voor het vormen van reserves en voorzieningen helder, trekt het formele onderscheid tussen de verschillende fondsen scherp en definieert bevoegdheden.

Daarnaast is het belangrijk om de in 2018 geïnstalleerde gemeenteraad kennis te laten nemen van en de mogelijkheid te bieden om het beleid rondom reserves en voorzieningen in Brummen (opnieuw) te bepalen.

1.3 Referentiekader

Bij het samenstellen van deze nota zijn de volgende zaken in acht genomen:

- Financiële verordening gemeente Brummen 2006, art. 212 GW (raadsbesluit 26 jan. 2006, nr. 7);
- Gemeentewet;
- Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV), als uitwerking art.186 GW;
- Inventarisatie risico's ten behoeve van Weerstandsvermogen 2018 (RB18.0024, d.d. 21-06-2018);
- Brummense spelregels met betrekking tot reserves en voorzieningen, conform paragraaf 7.

2. Onderscheid reserves en voorzieningen

2.1 Wettelijk kader

2.1.1 Algemeen

De gemeentewet schrijft voor dat jaarlijks een begroting, meerjarenraming, jaarstukken en jaarverslag opgesteld worden. Gemeenten dienen hiervoor aan het Besluit begroting en verantwoording (BBV) te voldoen.

Het belangrijkste verschil tussen reserves en voorzieningen is dat de gemeenteraad bij reserves een grote vrijheid heeft om de bestemming te wijzigen. De reserves behoren daarmee tot het eigen vermogen.

Bij voorzieningen is de beleidsvrijheid kleiner. De voorzieningen zijn namelijk gekoppeld aan te voorziene financiële risico's of aan afspraken binnen de gemeente zelf in het kader van zekerstelling dat er voldoende geld beschikbaar is om onderhoud aan bestaande activa te kunnen plegen.

Schematisch ontstaat het volgende beeld:

Reserve	Voorziening
<ul style="list-style-type: none">• is gevormd door bestemming van het resultaat	<ul style="list-style-type: none">• is (verplicht) gevormd door het nemen van een last bij het bepalen van het resultaat

• is vrij besteedbaar voor de gemeenteraad	• heeft een verplichte bestedingsrichting
• behoort tot het eigen vermogen	• behoort tot het vreemd vermogen

2.1.2 Reserves

De reserves kennen, op basis van artikel 43 BBV, de volgende onderverdeling:

- a. algemene reserves
- b. bestemmingsreserves.

Deze tweedeling wordt elk jaar zo in de balans bij de jaarrekening verwerkt. Daarnaast is op de balans nog een derde onderdeel zichtbaar, namelijk de regel bestemming van het rekeningssaldo.

Een algemene reserve is Eigen Vermogen waar geen specifieke bestemming aan is gegeven. In Brummen kennen we sinds jaar en dag de onderverdeling van de Algemene Reserve in twee delen, namelijk de weerstandsreserve en de vrije reserve (VR).

Een bestemmingsreserve is Eigen Vermogen waar de raad een gerichte bestemming aan heeft gegeven. De bestemming kan door de raad te allen tijde gewijzigd worden.

Belangrijk is dat bestemmingsreserves niet negatief mogen staan. Dit staat niet zo expliciet beschreven in de BBV, maar is volgens de commissie BBV vanzelfsprekend (negatieve bestemmingsreserves passen per definitie niet bij de aard en de beoogde betekenis van reserves: een 'spaarpot'). Een negatief Eigen Vermogen kan zich alleen tonen via de algemene reserve.

2.1.3 Voorzieningen

Artikel 44 BBV bepaalt:

- 1) voorzieningen worden gevormd wegens:
 - a) verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
 - b) op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
 - c) kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- 2) Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

De voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen als ze op de passiva-zijde van de balans worden verantwoord. Voorzieningen conform lid 1b komen ook voor als correctie op de waarde aan de activa-zijde van de balans. Voor een verdere toelichting op het begrip "voorzieningen" wordt verwezen naar onderdeel 6.5 van deze nota.

2.2 Functies reserves en voorzieningen

2.2.1 De financieringsfunctie

Bij de financiering van vaste activa hebben gemeenten in principe de keus uit financieren met eigen of vreemd vermogen. Op korte termijn is er in de praktijk vaak niet veel keus. Gemeenten kunnen geen aandelen uitgeven om zo eigen vermogen aan te trekken. Het eigen vermogen moet in de loop der jaren worden opgebouwd door overschotten op de rekening van baten en lasten toe te voegen aan de reserves of via de begroting bedragen in de reserves te storten. Door genoemde methoden kan op langere termijn de omvang van het eigen vermogen worden beïnvloed. Gemeenten kunnen op korte termijn wel makkelijker vreemd vermogen opnemen (lenen).

Zowel vreemd- als eigen vermogen kan dus worden gebruikt voor de financiering van activa (investeringen). Hoe Brummen in de praktijk wil omgaan en daadwerkelijk omgaat met financiering wordt jaarlijks toegelicht in de verplichte Paragraaf D bij de programmabegroting en de jaarstukken.

2.2.2 De bufferfunctie

De bufferfunctie is de belangrijkste functie van het eigen vermogen. Vooral de weerstandsreserve dient als buffer om risico's af te dekken. Het berekenen van de risico's loopt via de jaarlijkse vaststelling van de risico-inventarisatie. Om de bufferfunctie voldoende te kunnen invullen wil Brummen voor de omvang van de algemene reserve een ratio aanhouden van minimaal 1,4 maal de omvang van de weerstandsreserve.

2.2.3 De bestedingsfunctie

Als de bestemming van een reserve uiteindelijk incidentele uitgaven betreft, spreekt men van een reserve met een bestedingsfunctie. Als voorbeeld kan genoemd worden een bestemmingsreserve voor de bouw van een accommodatie. In Brummen kan hiervoor de reserve IHP als voorbeeld gelden. Deze reserve is gevormd om incidentele kosten in de vorm van restantboekwaarden of sloopkosten ineens af te boeken.

2.2.4 De inkomensfunctie

Een voorbeeld van deze functie is de geblokkeerde bestemmingsreserve, waarbij de kapitaallasten gedekt worden door een bijdrage van deze reserve.

2.3 Vorming c.q. aanwending

2.3.1 Reserves

Reserves worden op twee manieren gevormd, te weten incidenteel of planmatig. Incidentele vorming gebeurt vaak bij een meevaller, bijvoorbeeld de verkoop van een onroerende zaak met een hogere opbrengst dan de boekwaarde. Beleid in Brummen is dat incidentele meevallers naar de vrije reserve gaan. Wil de gemeente een andere bestemming, dan zal daartoe een specifiek raadsbesluit moeten worden genomen.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vinden plaats via de resultaatbestemming. Alleen de raad beslist over het instellen c.q. opheffen van reserves en het storten in c.q. het onttrekken aan reserves. Het besluit hiertoe van de raad kan via een specifiek besluit maar ook als onderdeel van de jaarlijkse programmabegroting. Daadwerkelijke toevoegingen en onttrekkingen kunnen afwijken van de raming, meer of minder, zolang de bedragen in relatie staan tot het doel van de bestemmingsreserve en de reserve niet onder het minimum of boven het maximum uitkomt. Dit principe betekent dat er bij meer toevoegingen of hogere onttrekkingen geen sprake is van zogenoemde "onrechtmatigheid" (niet vooraf geautoriseerde uitgaaf).

Wanneer het doel waarvoor een reserve is gevormd op enig moment vervalt, komt de bestemmingsreserve formeel te vervallen. De vrijgekomen middelen worden dan toegevoegd aan de vrije reserve.

Uitgangspunt van beleid is om het aantal reserves zo beperkt mogelijk te houden. In beginsel betekent dit dat er alleen een vrije reserve is, een weerstandsreserve en een beperkt aantal duidelijk geformuleerde bestemmingsreserves.

2.3.2 Voorzieningen

De vorming van een voorziening gebeurt ten laste van de programmabegroting. Het maakt daardoor deel uit van het rekeningsresultaat voor bestemming.

Onttrekkingen aan de voorzieningen komen niet meer ten laste van het programma, maar komen ten laste van de gevormde voorziening. Concreet betekent dit dat de raad door het toevoegen van bedragen aan voorzieningen, instemt met deze voorzieningen en daarom ook met de aanwending. De te zijner tijd uit te geven bedragen hoeven daarom niet meer beschikbaar te worden gesteld. In zowel de begroting als de jaarstukken wordt de raad geïnformeerd over de uitvoering van de betreffende activiteiten. Indien een verplichting wegvalt, vallen de nog resterende middelen vrij ten gunste van de exploitatie. Dit heeft dan een gunstig effect op het rekeningsresultaat van dat jaar en komt via dat rekeningsresultaat ten gunste van de vrije reserve (VR). Andersom, waarbij de hoogte van de verplichting alsnog hoger is dan eerder verwacht, komt de verhoging via rekeningsresultaat ten laste van de VR.

Belangrijk is dat, als de onderbouwing van een voorziening ontbreekt c.q. het risico redelijkerwijs niet in te schatten is, er geen voorziening kan worden gevormd. In dat geval is het betrekken van dit risico

bij het jaarlijkse bepalen van de hoogte van de weerstandsreserve op zijn plaats. Dit risico kan ook als een aparte bestemmingsreserve worden weggezet.

Iedere voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico. De voorziening mag dus niet groter of kleiner zijn. Mutaties in voorzieningen, anders dan door verminderingen door aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is gevormd, vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau. Een onmisbaar instrument om het gewenste niveau van een onderhoudsvoorziening te bepalen zijn de beheersplannen. Deze hebben vooral betrekking op het periodiek terugkerend onderhoud van kapitaalgoederen, zoals wegen, groen, riolering en gebouwen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig inzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

Aan de hand van de in de beheersplannen aangegeven onderhoudsniveaus en de daarmee gemoeide kosten kan een keuze gemaakt worden tussen:

1. het egaliseren van de lasten door het vormen van een voorziening, of
2. het opnemen van de ongelijkmatig gespreide lasten in de meerjarenbegroting.

Dit kan pas beoordeeld worden aan de hand van een beheersplan. Een beheersplan wordt niet elk jaar opgesteld maar het moet wel regelmatig aangepast worden. Het verloop van de beheersplannen wordt vermeld in de verplichte paragraaf C bij de programmabegroting en bij de jaarstukken.

3. Rente en het beleid reserves en voorzieningen

Het hebben van reserves en voorzieningen heeft invloed op de rentekosten en rentebaten. Het is gebruikelijk dat de reserves en voorzieningen worden ingezet ter financiering van investeringen en exploitatie-uitgaven (zie paragraaf 2.2). Met deze middelen wordt voorkomen dat voor de totale financieringsbehoefte geldleningen moeten worden afgesloten.

Rentebijbeschrijving op reserves vindt niet plaats. Het opnemen hiervan heeft puur een administratief karakter en is niet van invloed op het saldo van de begroting. Het achterwege laten van het berekenen van bespaarde rente geeft een transparanter beeld.

4. Reserves en investeringen

Eigen middelen kunnen in een door de raad in te stellen bestemmingsreserve kapitaallasten worden gestort voor de dekking van de kapitaallasten die uit de activering en de wijze van afschrijven voortvloeit.

5. Resultaatbepaling en resultaatbestemming

Eerst resultaat bepalen en dan bestemmen

Ten aanzien van de bepaling en bestemming van het resultaat is bij de inwerkingtreding van de BBV ook een aantal zaken aangescherpt. Zo schrijft de BBV voor dat het inzichtelijk moet zijn op welke wijze het resultaat wordt bepaald en bestemming daarvan plaats moet vinden.

Voorzieningen zijn resultaatbepalend

Een voorziening betreft een voorzienbare verplichting, met een oorzaak die mede in het verslagjaar of de jaren ervoor is gelegen. Een dotatie aan een voorziening is een kostenpost en een vrijval van een voorziening komt ten gunste van de resultatenrekening. Deze mutaties worden verwerkt als onderdeel van de resultaatbepaling.

Reserves zijn resultaatbestemmend

Voor een zuivere resultaatbepaling is het noodzakelijk dat dotaties en onttrekkingen ten gunste c.q. ten laste van (bestemming)reserves via de resultaatbestemming plaatsvinden. Dat wil zegen dat alle baten en lasten worden verantwoord zonder rekening te houden met toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Jaarlijks rekeningresultaat is uitkomst na resultaatbepalende zaken, aangevuld met al door de raad besloten verrekeningen met bestemmingsreserves.

Het resultaat na bestemming ten tijde van de jaarrekening wordt conform artikel 42 BBV afzonderlijk op de balans opgenomen. In dit afzonderlijke bedrag zitten dan niet meer de bedragen die verrekend worden met bestaande bestemmingsreserves waaraan is toegevoegd en/of aan is onttrokken conform vooraf bepaald beleid.

De afspraak in Brummen is dat het nog te bestemmen rekeningresultaat verrekend wordt met de vrije reserve. Indien hiervan wordt afgeweken zal daar een specifiek raadsbesluit aan ten grondslag moeten liggen.

6. Omvang algemene reserves en voorzieningen in relatie tot risico's

6.1 Onderzoek naar het gewenste weerstandsvermogen

Bij het gewenste weerstandsvermogen gaat het in feite om een verantwoorde financiële verhouding tussen enerzijds de weerstandscapaciteit (welke middelen zijn er voorhanden) en anderzijds de in te schatten risico's (het risicoprofiel). Bij middelen moeten we dan denken aan de algemene reserve, aan de post onvoorzien, aan de flexibiliteit van de begroting en aan stille reserves (hogere economische waarden van activa dan de boekwaarden).

Er bestaat geen algemene norm voor het gewenste weerstandsvermogen van een gemeente. Een optimale omvang van het weerstandvermogen is afhankelijk van een actuele analyse van alle risico's die de gemeente loopt en de financiële middelen om deze risico's af te dekken. Het belang hiervan is zo groot dat gemeenten verplicht zijn om zowel bij de jaarlijkse begroting als bij de jaarlijkse jaarstukken een aparte paragraaf aan het weerstandsvermogen te wijden. De actualiteit rondom het gewenste weerstandvermogen is in Brummen gewaarborgd door een jaarlijks raadsbesluit.

6.2 Algemene reserve: weerstandsreserve.

Op de balans bij de jaarstukken 2017 is bij de weerstandsreserve een bedrag van € 1.959.000 verantwoord. Op 21 juni 2018 is de risico-inventarisatie 2018 vastgesteld waarbij de weerstandsreserve is verhoogd tot € 2.768.000.

6.3 Algemene reserve: vrije reserve.

De vrije reserve (VR) is in feite de sluitpost van het eigen vermogen. Alles wat niet verrekend kan worden met de bestemmingsreserves of met de weerstandsreserve wordt verrekend met de VR. De VR vangt incidentele uitgaven op en het egaliseert overschotten of tekorten in de exploitatie.

6.4 Bestemmingsreserves.

De omvang van de bestemmingsreserves dient zodanig te zijn dat hieruit de toekomstige bestedingen kunnen worden gedekt. Wanneer de maximale omvang voor het aangegeven doel is bereikt dienen verdere toevoegingen achterwege te blijven of te worden bijgesteld.

6.5 "Voorzieningen en voorzieningen".

Het woord "voorzieningen" wordt in het dagelijkse gebruik vaak verschillend gebruikt.

Twee betekenissen zijn nu van belang. De ene betekenis loopt via de actiefkant van de balans, de andere via de passiefkant. Bij de actiefkant hebben we het dan over risico's die de waarde van een specifiek aan te wijzen actiefpost nadelig kan beïnvloeden. We hebben het dan over de voorziening dubieuze debiteuren en de voorziening risico's bouwgrondexploitatie. Deze worden niet opgenomen in de nu voorliggende nota Reserves en Voorzieningen. De voorzieningen aan de passiefkant treft u wel in de nota Reserves en Voorzieningen aan. Deze voorzieningen zijn in feite correcties op het eigen vermogen en zijn niet toe te wijzen aan een specifieke activapost. Ze zijn nodig als dekking voor kosten van aangegane verplichtingen en of risico's. Om deze reden staan deze voorzieningen wel op de passiefkant van de balans, maar vallen ze onder het vreemd vermogen in plaats van het eigen vermogen.

Voorzieningen moeten volgens de voorschriften precies dekkend zijn voor de achterliggende verplichtingen of risico's. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld. Het hebben van actuele onderhoudsplannen is hierbij van groot belang. Inzicht in (de kosten van) het onderhoud van activa is dermate belangrijk, dat het BBV niet voor niets voorschrijft dat er zowel op begrotingsbasis als op rekeningbasis paragraaf C "Onderhoud Kapitaalgoederen" moet worden opgesteld.

7. Spelregels reserves en voorzieningen

Voor het instellen en aanwenden van reserves en voorzieningen is een aantal gedragslijnen en spelregels nodig. Deze gedragslijnen en spelregels zijn een concrete vertaling van het beleid dat we willen voeren met betrekking tot reserves en voorzieningen. Een aantal van deze afspraken zijn in de verordening artikel 212 vastgelegd. Het gaat om de volgende 2 punten:

- Bestemmingsreserves en voorzieningen worden periodiek geëvalueerd bij de jaarrekening. Een en ander is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Brummen 2006 (artikel 212 GW) art. 12.
- Voor alle ingestelde voorzieningen voor onderhoud moeten beheersplannen aanwezig zijn. Deze beheersplannen moeten periodiek worden geëvalueerd. Een en ander is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Brummen 2006 (artikel 212 GW) art. 18.

Aanvullende spelregels.

- Een van de uitgangspunten van het financiële beleid van de gemeente Brummen is een transparante begroting en jaarrekening. Het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen zal hiertoe moeten bijdragen. Dat wil zeggen dat we ook in de (externe) verslaggeving zichtbaar maken welke budgetten zijn over- of onderschreden. Dit pleit voor een gering aantal voorzieningen met een egaliserend karakter. Dit betekent dat het vormen van voorzieningen met een egaliserend karakter alleen mogelijk is als met tarieven wordt gewerkt die aan de kostprijs zijn gerelateerd (en dan alleen als er dusdanige risico's zijn die van invloed zijn op de tariefstructuur of als er sprake is van wettelijk of vergelijkbare verplichtingen).
- Vorming en aanwending van reserves en voorzieningen vindt plaats met toestemming van de Raad. Daadwerkelijke toevoegingen en onttrekkingen kunnen afwijken van de raming, meer of minder, zolang de bedragen in relatie staan tot het doel van de bestemmingsreserve en de reserve niet onder het minimum of boven het maximum uitkomt. Dit principe betekent dat er bij meer toevoegingen of hogere onttrekkingen geen sprake is van zogenoemde "onrechtmatigheid" (niet vooraf geautoriseerde uitgaaf).
- De omvang van de bestemmingsreserves dient zodanig te zijn dat hieruit de toekomstige bestedingen kunnen worden gedekt. Wanneer de maximale omvang voor het aangegeven doel is bereikt dienen verdere toevoegingen achterwege te blijven of te worden bijgesteld.
- Rentebijdriving op reserves vindt niet plaats. Het opnemen hiervan heeft puur een administratief karakter en is niet van invloed op het saldo van de begroting. Het achterwege laten van het berekenen van bespaarde rente geeft een transparanter beeld.

8. Toetsing huidige reserves en voorziening.

Per reserve / voorziening is het volgende in beeld gebracht:

- Naam van de reserve / voorziening;
- Naam portefeuille;
- Saldo per 31 december 2017;
- Indeling;
- Bestemming: Historische achtergrond / doel / plafond en / of bodem;
- Stortingen / onttrekkingen;
- Te ondernemen activiteiten / voorstel.

<i>Naam</i>	<i>Weerstandsreserve</i>
<i>Portefeuille</i>	Financiën
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 1.959.000
<i>Indeling</i>	Algemene reserve
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	In 2003 heeft er voor het eerst onderzoek plaatsgevonden naar de risico's die de gemeente Brummen loopt en welke capaciteit beschikbaar is om deze risico's op te vangen. Dit onderzoek heeft geleid tot het aanhouden van een "buffer" om deze risico's op te kunnen vangen. Jaarlijks middels een risico-inventarisatie het weerstandsvermogen herijkt.
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	Op grond van de jaarlijkse risico-inventarisatie vindt herberekening van de weerstandsreserve plaats. Storting of onttrekking komt ten laste of gunste van de vrije reserve.
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

<i>Naam</i>	<i>Vrije reserve (VR)</i>
<i>Portefeuille</i>	Financiën
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 1.100.997
<i>Indeling</i>	Algemene reserve.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	De reserve is bedoeld voor de financiering van incidentele uitgaven en het egaliseren van overschotten of opvangen van tekorten in de exploitatie. Het financieel beleid is gericht op een "sluitende begroting gericht op herstel van de omvang van het eigen vermogen". In dit beleidsuitgangspunt zijn in feite twee opdrachten opgenomen. Enerzijds de opdracht om een sluitende begroting te presenteren en anderzijds het streven naar herstel van de vermogenspositie. Om dit laatste beleidsvoornemen verder te concretiseren heeft de gemeenteraad, bij de vaststelling van de programmabegroting 2017-2020, op 3 november 2016, besloten de na te streven omvang van de vrije reserve te bepalen op 40% van de weerstandsreserve, met andere woorden een weerstandsratio van 1,4. De weerstandsreserve en de vrije reserve vormen samen de algemene reserve.
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	In de meerjarenbegroting wordt met een jaarlijks overschot gewerkt wat de VR ten goede komt. De werkelijke toevoeging is afhankelijk van het jaarlijkse werkelijke rekening resultaat. Voorstaande beoogd dat er de komende jaren geen sprake is van onttrekking aan de VR.
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve gemeentelijke deel VVE en GOA</i>
<i>Portefeuille</i>	Onderwijs.
<i>Stand per 31 december 2017.</i>	€ 150.000,-
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	Voor het VVE/GOA (onderwijsachterstanden) beleid heeft de gemeente altijd geld beschikbaar gesteld naast de jaarlijks ontvangen rijksbijdragen. Niet bestede gemeentelijke middelen zijn gereserveerd. De reserve wordt betrokken bij de financiering van het 4 jaarlijkse nieuw op te stellen uitvoeringsplan VVE/GOA. Dit plan wordt in grote samenwerking met de uitvoerende partijen opgesteld.
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	Er staan geen toevoegingen geraamd. De onttrekking is afhankelijk van de werkelijke kosten. Op basis van het huidige meerjarenplan zal de reserve per 31 december 2019 volledig benut zijn.
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven. Bestaande afspraak bij deze reserve is een plafond van € 150.000.

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen</i>
<i>Portefeuille</i>	Bouwgrondexploitatie
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 13.572
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	De basis voor het hebben van deze reserve ligt in de door de raad in 2006 vastgestelde nota grondbeleid. De reserve wordt gebruikt om daar de kosten van infrastructurele projecten die een bovenwijks karakter hebben (voor een gedeelte) uit te betalen.
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	In 2010 heeft een storting ten behoeve van de Eerbeekse Enk plaatsgevonden. Stortingen vinden niet meer plaats. De reserve zal ingezet worden als dekking voor (een gedeelte van de) jaarlijkse kapitaallasten (project Eerbeekse Enk).
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve IHP</i>
<i>Portefeuille</i>	Onderwijs.
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 20.506
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>In maart 2008 heeft de gemeenteraad het Integraal Huisvesting Plan onderwijs (IHP) vastgesteld. Onderdeel is de vorming van een reserve waarmee de incidentele lasten konden worden afgedekt. Deze incidentele lasten bestaan voor het grootste deel uit het afboeken van restantboekwaarden van buiten gebruik te stellen schoolgebouwen. Een ander voorbeeld van incidentele kosten zijn sloopkosten van meestal noodlokalen of gymlokalen.</p> <p>In het plan IHP worden er 3 clusters gebouwd. Deze reserve zal afhankelijk van de uitvoering tot en met 2018 in stand moeten blijven om de te maken incidentele kosten af te kunnen dekken.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>Er staan geen toevoegingen gepland. Afronding van deze reserve is afhankelijk van de daadwerkelijke uitvoering van de plannen.</p> <p>In 2017 zijn sloopkosten van twee locaties uit deze reserve onttrokken. In 2018 zijn de sloopkosten van 1 school hieruit gedekt.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven tot einde project duur.

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve WMO-taken 2007</i>
<i>Portefeuille</i>	Maatschappelijke ondersteuning
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 750.000,- conform plafond
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	Betreft een egalisatiereserve. Van het Rijk wordt sinds 2007, via een integratie uitkering, geld ontvangen voor het uitvoeren van taken in het kader van de WMO. Het gaat hier vooral om de huishoudelijke hulp. De afgelopen jaren bleven de werkelijke lasten ruim binnen de ontvangen baten. Het overschot is aan deze reserve toegevoegd. Sinds de kadernota 2012 geldt voor deze reserve een plafond van € 750.000.
<i>Stortingen /onttrekkingen</i>	Bij elke jaarrekening wordt beoordeeld wat het verschil is tussen de lasten en baten van de taken WMO. Voordelen worden toegevoegd, nadelen worden onttrokken, beide situaties voor zover de reserve dat op dat moment toelaat.
<i>Te ondernemen activiteiten /voorstel</i>	Beëindigen, deze reserve samenvoegen met reserve 3D tot de nieuw te vormen reserve Sociaal Domein. Het restant/plafond van € 750.000 storten in de reserve Sociaal Domein. Samenvoeging op grond van de op 2 november 2017 bij de programma-begroting 2018-2021 aangenomen motie "samenvoeging budgetten en reserves Sociaal Domein".

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie</i>
<i>Portefeuille</i>	Toerisme en recreatie.
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 370.344
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Deze bestemmingsreserve is gericht op een versterking van de toeristische recreatieve sector. Daarbij gaat het om infrastructurele maatregelen, lokaal gastheerschap, promotie en marketing en de cofinanciering van passende initiatieven.</p> <p>In 2015 is Stichting Visit Brummen Eerbeek opgericht. Een stichting van, voor en door lokale horeca- en recreatieondernemers met als doel een verdere professionalisering van de sector en het stimuleren van lokaal gastheerschap.</p> <p>Een verbetering van de promotie en marketing wordt gezocht in een bovenlokale samenwerking met organisaties zoals: Visit Veluwe, buurgemeenten, provincie en regio.</p> <p>Vanuit de gebiedsopgave Veluwe op 1, levert de gemeente bijdragen aan onder andere Het routebureau Veluwe, Veluwe Alliantie en de beleefbaarheid van het Apeldoorns kanaal.</p>
<i>Storting/onttrekkingen</i>	<p>25% van het werkelijk bedrag aan toeristenbelasting in enig jaar storten in de reserve.</p> <p>De bestaande jaarlijkse structurele lasten zullen aan deze reserve worden onttrokken.</p> <p>Structurele onttrekkingen bestaan uit bijdragen aan Visit Brummen Eerbeek, Visit Veluwe, netwerk fietsknooppunten, Apeldoorns Kanaal, Veluwezoom, Klompenpad, Veluwe Alliantie en diverse evenementen subsidies.</p> <p>Daarnaast kunnen incidentele bijdragen uit deze reserve worden bekostigd.</p> <p>Incidentele bijdragen 2017 en 2018 bestaan onder andere uit bijdragen aan vierjaarlijkse promotiefolder, landschapscontract, realiseren van Toeristische Overstappunten (TOP's) en de verbreding van het Hallsepad.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	<p>Handhaven, voorstel om structurele storting te wijzigen.</p> <p>Voorstel om 25% van het werkelijk bedrag aan toeristenbelasting in enig jaar te storten in de reserve Recreatie en Toerisme.</p> <p>Plafond € 600.000.</p>

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve 3D</i>
<i>Portefeuille</i>	Maatschappelijke ondersteuning
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 1.489.558
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Vanaf 2015 krijgen de gemeenten een aantal nieuwe taken met betrekking tot de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning), de Jeugdwet en het arbeidsparticipatiebeleid. Het budget dat voor deze taken van het rijk ontvangen wordt, zal volledig beschikbaar blijven voor de uitvoering van de betreffende taken.</p> <p>In Brummen verwachten we bij de uitvoering van de taken binnen het toegekende budget te kunnen opereren. Om deze reden is er geen startkapitaal vanuit de Vrije Reserve beschikbaar gesteld. Gezien de grote belangen wordt vanaf 2015 het Sociaal Domein extra gemonitord worden. Bij de jaarstukken zal het definitieve saldo tussen baten en lasten bepaald worden en dan toegevoegd worden aan deze reserve.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>De jaarlijkse toevoeging bestaan uit de rijks gelden, vermeerderd met ontvangen eigen bijdragen dan wel ouderbijdragen.</p> <p>De onttrekking bestaat uit alle kosten die te maken hebben met de uitvoering van de toebedeelde taken vanaf 2015. Tot die lasten behoren niet de ambtelijke inzet voor zover die binnen bestaande formatie wordt opgevangen.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	<p>Beëindigen, deze reserve samenvoegen met reserve WMO-taken 2007 tot de nieuw te vormen reserve Sociaal Domein.</p> <p>Het restant storten in de reserve Sociaal Domein.</p> <p>Samenvoeging op grond van de op 2 november 2017 bij de programmabegroting 2018-2021 aangenomen motie "samenvoeging budgetten en reserves Sociaal Domein".</p>

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve Sociaal Domein</i>
<i>Portefeuille</i>	Maatschappelijke ondersteuning
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 0.
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Samenvoeging van de bestemmingsreserves WMO 2007 en 3D.</p> <p>Het budget dat voor de taken WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) oud en nieuw, de Jeugdwet en het arbeidsparticipatiebeleid van het rijk ontvangen wordt, zal volledig beschikbaar blijven voor de uitvoering van de betreffende taken.</p> <p>In de op 3 november 2017 verschenen startnota (uitwerking regeerakkoord) is aangegeven dat met ingang van 2019 het integreerbare deel van de integratie uitkering Sociaal Domein (IUSD) opgaat in de algemene uitkering en daarmee deel gaat uit maken van de zogenaamde "trap-op-trap-af-systematiek". De huidige verdeelmodellen zullen in 2019 zoveel mogelijk ongewijzigd worden overgeheveld naar de algemene uitkering.</p> <p>Conform ons Brummens beleid worden de integratie uitkeringen sociaal domein bestemd voor het sociaal domein. Overschotten worden gereserveerd in een reserve, voor eventuele tekorten wordt deze reserve aangesproken.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>De jaarlijkse toevoeging zal bestaan uit de rijks gelden, vermeerderd met ontvangen eigen bijdragen dan wel ouderbijdragen. Op het moment dat de IUSD is opgegaan in de Algemene Uitkering is niet meer te herleiden welke bedragen wij voor de diverse Sociaal Domein onderdelen ontvangen. De jaarlijkse toevoeging dient vanaf dat moment in de begroting opgenomen te worden.</p> <p>De onttrekking bestaat uit alle kosten die te maken hebben met de uitvoering van de toebedeelde taken in het Sociaal Domein.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Instellen. Geen plafond bepalen.

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing</i>
<i>Portefeuille</i>	Afvalverwijdering
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 2.218.244
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve egalisatie tarieven
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Egalisatie van de kosten/tarieven van de huishoudelijke afvalverwijdering.</p> <p>Op begrotingsbasis worden de kosten van het ophalen, afvoeren en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen inclusief BTW, overhead, kosten minima, openbare reiniging/straatvegen en rente voor 100% doorberekend aan de burgers. Vanwege achterblijvende kosten of hogere inkomsten kan het voorkomen dat op rekeningsbasis meer dan 100% dekking wordt verkregen.</p> <p>Bij de tariefstelling van de heffing wordt gewerkt met een gemiddelde vierjaarlijkse kostenontwikkeling. Gevolg van deze systematiek is, dat er jaarlijks onder- of overdekkingen ontstaan ten opzichte van de kosten. Deze worden verrekend met de reserve. De reserve moet aan het eind van de vierjaarlijkse periode rond nihil uitkomen. Deze afspraak mag er niet toe leiden dat de reserve op enig moment negatief is.</p> <p>Omdat het saldo van de reserve gelden van en voor de inwoners van de Gemeente Brummen zijn zal er, ondanks de mogelijkheid van de raad om te allen tijde de bestemming van een reserve te wijzigen, met een mogelijke bestemmingswijziging zeer zorgvuldig omgegaan moeten worden.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	De reserve wordt ingezet om 100% dekking te verkrijgen.
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven. Gezien de aard van de reserve geen plafond aanbrengen.

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve jeugdvoorzieningen</i>
<i>Portefeuille</i>	Maatschappelijke ondersteuning
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 8.000
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	Als compensatie voor het vervallen van het Structuurplan spelen is afgesproken om het restant van die bestemmingsreserve beschikbaar te houden voor voorzieningen voor de jeugd.
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	Toekomstige stortingen zijn niet voorzien. Het restant zal in 2018 gebruikt worden voor realisatie van een speelterrein in park 't Goor waarna de reserve uitgeput zal zijn.
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven tot moment van uitputting.

<i>Naam</i>	<i>Bestemmingsreserve duurzaamheid / Ligt op Groen</i>
<i>Portefeuille</i>	Duurzaamheid / Plattelandsontwikkeling
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 189.160
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Gezien de samenhang van de doelstelling van reserve Ligt op Groen en Duurzaamheid heeft de college de raad doen voorstellen om beide reserves samen te voegen. Bij de vaststelling van de jaarstukken 2016 is de samenvoeging bekrachtigd.</p> <p>Doel: Het onderwerp Duurzaamheid is politiek van groot belang. Met de ontwikkeling van de toekomstvisie 'Innoveren met oude waarden' in 2013 en de vaststelling van het Bestuursprogramma 'Schakelen naar de toekomst' in 2014 is verder invulling gegeven aan de betekenis van het begrip duurzaamheid voor Brummen. Duurzaamheid is een grondhouding. In 2016 is het Koersdocument Duurzame Energie vastgesteld. In het koersdocument is een uitvoeringsagenda opgenomen waar middels voortgangsrapportages over gerapporteerd wordt. Om de ambitie energieneutraal 2030 te ondersteunen speelt de gemeente een faciliterende rol bij initiatieven.</p> <p>De reserve wordt gevoed door bijdrages uit woningbouwinitiatieven. We innen deze bijdrages via grondexploitaties of anterieure overeenkomsten, (conform de Grondexploitatiewet). In de Structuurvisie (ROV) Ligt op Groen uit 2006 staan de contouren van dit fonds.</p> <p>In de Nota Grondbeleid van januari 2006 heeft de gemeenteraad het fonds Ligt op Groen bekrachtigd. Met de beschikbare middelen uit het fonds Ligt op Groen worden 'groene' projecten uitgevoerd samen met de inwoners en ondernemers in Brummen. De projecten zijn passend binnen de uitgangspunten van de reserve, zoals verwoord in het uitvoeringsprogramma 'De schop in de grond'.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>Structurele voeding is niet in de begroting opgenomen.</p> <p>De reserve wordt op twee manieren gevuld. Binnen het complex Elzenbos zijn afspraken gemaakt over bijdrages. Deze bijdrages zullen na afsluiting van het complex in deze reserve gestort worden. Daarnaast wordt voor iedere particulier nieuw te bouwen woning een bijdrage in het fonds verwacht. Dit wordt vastgelegd in een anterieure overeenkomst.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Bij de jaarstukken 2016 is deze reserve ingesteld. Geen plafond aanbrengen.

<i>Naam</i>	Bestemmingsreserve Ruimte voor Eerbeek
<i>Portefeuille</i>	Bouwgrondexploitatie
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 165.190
<i>Indeling</i>	Bestemmingsreserve
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2017 – 2020 in de raadsvergadering van 3 november 2016 is gelijktijdig deze bestemmingsreserve ingesteld. Vanuit de algemene middelen is € 500.000 in de reserve gestort.</p> <p>De beschikbare middelen worden ingezet voor procesgeld (zoals kosten onderzoeken, advies, personeel, bestemmingsplan en deskundigheid) en voor cofinanciering en investeringen in het kader van het programma.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>De invulling van het programma “Ruimte voor Eerbeek” is in volle gang.</p> <p>Stortingen Bij het vaststellen van de Programmabegroting stelt de Raad jaarlijks middelen beschikbaar voor de uitvoering van het programmaplan Ruimte voor Eerbeek. Verder wordt ingezet op het verkrijgen van subsidies en cofinanciering. Op regionaal, provinciaal, landelijk en Europees niveau. Subsidies voor de organisatie van het programma de komende jaren (procesgeld). En subsidies voor daadwerkelijke investeringen in de gebiedsopgaven.</p> <p>Onttrekkingen Op basis van het programmaplan worden beschikbare middelen ingezet voor procesgeld (zoals kosten onderzoeken, advies, personeel, bestemmingsplan en deskundigheid) en voor cofinanciering en investeringen in het kader van het programma.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	<p>Handhaven. Geen plafond aanbrengen.</p>

<i>Naam</i>	<i>Voorziening extra pensioenaanspraken wethouders</i>
<i>Portefeuille</i>	Personeel en Organisatie.
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 1.437.548
<i>Indeling</i>	Voorziening voor verplichtingen en of risico's.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	Sinds de jaarstukken 2009 is deze voorziening bedoeld voor pensioenverplichtingen van pensioengerechtigde wethouders die per 31 december 2009 de pensioenleeftijd nog niet hebben bereikt. Vanaf 2010 zijn de pensioenverplichtingen van aangetreden wethouders ondergebracht in een verzekering. De jaarlasten hiervan zijn in de begroting opgenomen. Ook de jaarlasten van de al pensioengerechtigde wethouders zijn in de begroting opgenomen. Kern van de voorziening is dat het pensioenrecht van de wethouders van voor 2010 op elk moment contant kan worden overgedragen aan een andere pensioenverzorgende instantie, indien de betrokken wethouder hiertoe een verzoek indient. Dit zou vooral kunnen bij het aannemen van een nieuwe baan.
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	Toevoeging op basis van jaarlijks te maken doorrekening. Onttrekking conform de jaarlijkse raming in de begroting.
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

<i>Naam</i>	<i>Voorziening kosten afloop complex Elzenbos</i>
<i>Portefeuille</i>	Bouwgrondexploitatie
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 165.779
<i>Indeling</i>	Voorziening voor verplichtingen en of risico's.
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	Sinds de jaarstukken 2015 is deze voorziening ingesteld. Betreft de geschatte kosten ten behoeve van de nog te verkopen gronden van het afgesloten deel grondexploitatie Elzenbos.
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	Toekomstige stortingen zijn niet voorzien.
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven tot uitputting.

<i>Naam</i>	<i>Voorziening onderhoud gemeentelijk onroerend goed</i>
<i>Portefeuille</i>	Gebouwen
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 164.227
<i>Indeling</i>	Voorziening egalisatie onderhoud
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Bekostiging van groot onderhoud van gemeentelijk onroerend goed. Kosten van periodiek en klein dagelijks onderhoud lopen niet via deze voorziening maar rechtstreeks via de jaarlijkse exploitatie. Onder onroerend goed worden ook enkele monumenten en kunstwerken verstaan.</p> <p>In 2014 is een nieuwe planning beschikbaar gekomen tot en met 2034. Deze planning vormt de basis voor de bepaling van het jaarlijks toe te voegen bedrag aan de voorziening vanaf 2015.</p> <p>Het beleid is erop gericht om zo min mogelijk eigen onroerend goed in onderhoud te hebben. Een aantal panden staat dan ook op de nominatie om afgestoten te worden. Indien een rol bij het realiseren van gebouwen met een maatschappelijke rol van de gemeente nodig is, zal dat overwogen worden.</p> <p>Tweejaarlijks vindt er in eigen beheer een inspectie plaats.</p> <p>Herijking van het beheersplan zal in 2018 plaatsvinden.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>De voorziening wordt jaarlijks gevoed op basis van het actuele beheersplan en komt ten laste van de exploitatiebegroting.</p> <p>De storting vanaf 2015 is gebaseerd op de laatste volledige schouw van de gebouwen volgens de rapportage van 2014. De werkelijke lasten worden aan de voorziening onttrokken. Hogere onttrekkingen dan toevoegingen mogen nooit tot een negatieve voorziening leiden.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

<i>Naam</i>	<i>Voorziening onderhoud wegen</i>
<i>Portefeuille</i>	Wegen
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 309.392
<i>Indeling</i>	Voorziening egalisatie onderhoud
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Voorziening ter dekking van (achterstallige) onderhoudskosten wegen.</p> <p>Op basis van besluitvorming rond de meerjarenbegroting 2000-2003 en de vaststelling van de beleidsbegroting 2000 is deze voorziening per eind 2000 in het leven geroepen.</p> <p>In 2005 is de dotatie met € 300.000 verlaagd naar een bedrag ruim € 425.000, jaarlijks te indexeren. Vanaf 2008 zijn ook de onderhoudskosten van de bruggen ondergebracht bij de voorziening wegen.</p> <p>Bij de kadernota 2012 is besloten om de jaarlijkse dotatie vanaf 2013 met € 100.000,- te verminderen.</p> <p>In 2017 heeft de laatste weginspectie plaatsgevonden.</p> <p>Herijking van het beheersplan zal in 2018 plaatsvinden.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>De voorziening wordt jaarlijks gevoed op basis van het actuele beheersplan en komt ten laste van de exploitatiebegroting. Het huidige beheersplan wegen zal in 2018 geactualiseerd worden. Uit deze herijking zal duidelijk moeten worden of de huidige toevoeging aan de voorziening bijstelling behoeft.</p> <p>Alle werkelijke lasten worden aan de voorziening onttrokken. Hogere onttrekkingen dan toevoegingen mogen nooit tot een negatieve voorziening leiden.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

<i>Naam</i>	<i>Voorziening Rioolrechten</i>
<i>Portefeuille</i>	Riolering.
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 1.603.160
<i>Indeling</i>	Voorziening egalisatie tarieven
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Egalisatie van de kosten/tarieven van de instandhouding van het rioolstelsel.</p> <p>Op begrotingsbasis worden de kosten van instandhouding van het rioolstelsel inclusief BTW, overhead, kosten minima, openbare reiniging/straatvegen en rente voor 100% doorberekend aan de burgers. Vanwege achterblijvende kosten of hogere inkomsten kan het voorkomen dat op rekeningsbasis meer dan 100% dekking wordt verkregen. Bij de tariefstelling van de heffing wordt gewerkt met een gemiddelde vierjaarlijkse kostenontwikkeling. Gevolg van deze systematiek is dat er jaarlijks onder- of overdekkingen ontstaan ten opzichte van de kosten. Deze worden verrekend met deze ingestelde voorziening. De voorziening moet aan het eind van de vierjaarlijkse periode rond nihil uitkomen. Deze afspraak mag er niet toe leiden dat de voorziening op enig moment negatief is.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	De voorziening wordt ingezet om 100% dekking te verkrijgen.
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

<i>Naam</i>	<i>Voorziening rioolrenovaties</i>
<i>Portefeuille</i>	Riolering
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 687.670
<i>Indeling</i>	Voorziening egalisatie onderhoud
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	<p>Renovatie van rioleringsstelsels. Ingesteld om een gelijkmatige belasting van de exploitatiebegroting te verkrijgen en daarmee ook een meer gelijkmatige ontwikkeling van de rioolheffing. De ontwikkeling van de stortingen en de gehele ontwikkeling van de toekomstige kosten is in beeld gebracht op basis van het herijkte gemeentelijke rioleringsplan (GRP) en de uitwerking daarvan in het basis rioleringsplan (BRP).</p> <p>De laatste herijking hiervan is door de gemeenteraad in november 2015 vastgesteld. Het GRP heeft een looptijd van 5 jaar voor de periode 2016 – 2020.</p> <p>Vanaf de jaarstukken 2014 zijn er vernieuwde richtlijnen geldend op het gebied van riolering en de financiering daarvan. Op basis daarvan is besloten om de voorziening als zodanig in stand te houden. In 2016 en 2017 is een lagere dotatie aan de voorziening gedaan zodat de stand aansluit bij het GRP 2016-2020.</p>
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>Jaarlijkse storting wordt opgenomen in de begroting en maakt daarmee onderdeel uit van de hoogte van het tarief voor de rioolheffing.</p> <p>Alle werkelijke lasten worden aan de voorziening onttrokken. Hogere onttrekkingen dan toevoegingen mogen nooit tot een negatieve voorziening leiden.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

<i>Naam</i>	<i>Voorziening onderhoud lantaarnpalen</i>
<i>Portefeuille</i>	Openbare verlichting
<i>Stand per 31 december 2017</i>	€ 58.750
<i>Indeling</i>	Voorziening egalisatie onderhoud
<i>Bestemming (historische achtergrond)</i>	In 2013 ingestelde voorziening ter dekking van de kosten voor het, eens in de zeven jaar, schilderen van de lantaarnpalen.
<i>Stortingen/onttrekkingen</i>	<p>De voorziening wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting.</p> <p>Alle werkelijke lasten worden aan de voorziening onttrokken. Hogere onttrekkingen dan toevoegingen mogen nooit tot een negatieve voorziening leiden.</p>
<i>Te ondernemen activiteiten/voorstel</i>	Handhaven.

Overzicht vervallen en nieuwe reserves en voorzieningen sinds de nota van 2015.

Vervallen	
<i>Ligt op Groen (LOG)</i>	Reserve opgeheven en restantbedrag gestort in nieuwe reserve Duurzaamheid / LOG
<i>Duurzaamheid</i>	Reserve opgeheven en restantbedrag gestort in nieuwe reserve Duurzaamheid / LOG
<i>Voorziening Ringlaan</i>	Voorziening is in 2015 afgewikkeld.
<i>Invoering 3D</i>	Reserve beëindigd in 2015
<i>Participatiebeleid</i>	Reserve is opgeheven conform de Nota Reserves en Voorzieningen 2015, restantbedrag is toegevoegd aan de reserve 3D.
<i>Bestemmingsreserve CJG (Centra voor Jeugd en Gezin)</i>	Reserve is opgeheven conform de Nota Reserves en Voorzieningen 2015, restantbedrag is toegevoegd aan de reserve 3D.
<i>Individueel Loopbaanbudget (ILB)</i>	Voorziening is bij de jaarstukken 2015 beëindigd.
<i>Ecowal Kollergang</i>	Voorziening is in 2015 afgewikkeld.
<i>3D</i>	Reserve opheffen en restantbedrag storten in nieuwe reserve Sociaal Domein.
<i>WMO-taken 2007</i>	Reserve opheffen en restantbedrag storten in nieuwe reserve Sociaal Domein.
<i>Kinderopvang Frictiekosten</i>	Reserve is opgeheven conform de Nota Reserves en Voorzieningen 2015
<i>Onderhoud Onderwijsgebouwen</i>	Reserve is opgeheven conform de Nota Reserves en Voorzieningen 2015.
Nieuw	
<i>Duurzaamheid / LOG</i>	Nieuwe reserve gevormd door middel van samenvoeging van de reserves Duurzaamheid en Ligt op Groen (LOG).
<i>Ruimte voor Eerbeek</i>	Nieuwe reserve ingesteld bij de programmabegroting 2017-2020.
<i>Voorziening Kosten afloop complex Elzenbos</i>	Voorziening opgenomen in de jaarstukken 2015.
<i>Sociaal Domein</i>	Nieuwe reserve gevormd door middel van samenvoeging van de reserves 3D en WMO-taken 2007.